

Az Erdővédelmi Mérő és Megfigyelési Rendszer (EMMRE) keretén belül az erdészet igazgatás 2009. évben esedékes feladatai közé tartozott a nagy területű egészségi állapotfelmérés (Erdővédelmi Hálózat), a Faállományok Növekedésének Megfigyelése (FNM) rendszer működtetése, valamint e területen a hazai és nemzetközi koordinációs tevékenység ellátása. (Az említettek mellett az EMMRE kiterjed a vadkár, erdőtűz, valamint az éghajlatváltozás felmérésére, követésére is.)

2009-ben az EVH 1200 mintapontot magában foglaló hálózatában összesen 78 mintaponton, 1872 db mintafa egészségi állapotának felvételére került sor. A tevékenységet a – 2009-ben indult – Life Plus FutMon projekt keretén belül az EU finanszírozza.

A felvett adatok alapján az egyedek 55%-a tünetmentes, ami kedvező változás az előző évi 44%-hoz képest. A vizsgált fák 27%-a gyengén károsodott, 12%-a közepesen károsodott, míg 3%-a erősen károsodott. Az elhalt fák aránya vál-

tozatlanul 3%. A vizsgálatok a magyar erdők egészségi állapotának további javulását mutatják az előző évekhez képest.

2009-ben az EMMRE-ről, annak tárgy-évi eredményeiről a szélesebb szakma részére rövid tájékoztató kiadvány készült. Ugyancsak idén az EMMRE-t, annak az elmúlt húszévi tevékenységét és az összegyűjtött adatok elemzéséből származó részletes információkat tartalmazó szakmai kiadvány is megjelenik.

**MgSzH Központ
Erdészeti Igazgatóság**

Írjuk fel mi is a mérlegegyenlőséget!

Mi erdészek, a minket érő kritikára hajlamosak vagyunk – tisztelet a kivételnek – rögtön vérig sértődni, a mundér becsületét körömszakadtáig védeni, ahelyett, hogy az igazságot igyekeznénk a legrövidebb időn belül kideríteni.

Nagyjából ez történt most is, amikor „kívülről” kritika érte szakmánkat, miszerint – hogy csak a lényegre idézzük –, a Regionális Energiagazdasági Kutatóközpont tanulmányának állítása szerint: „a Mezőgazdasági Szakigazgatási Hivatal ... által hivatalosan közölt fakitermelési adatok nem megbízhatóak.” Ezen állításukat az 1990 – 2007 időszakra vonatkozó vizsgálatukra alapozták.

Tisztelt illetékes erdőmérnök kollégák! Összpontosítsunk csak erre az időszakra vonatkozó *élőfakészlet-változásra!* Első lépésben untig elég, ha egy, azaz egy „darab” *mérlegegyenlőséget* – „famerleget(?)” – felírunk az igazság megközelítésére, amely így hangzik:

Új élőfakészlet = régi élőfakészlet + növedék – (mortalitás + fakitermelés)

Ha elfogadjuk a tanulmányban szereplő két időpont élőfakészlet nagyságát (millió m³-ben kifejezve), akkor már „csak” a hiányzó adatokat kell beírunk:

$$342 = 288 + ? - (? + ?)$$

Segítségnek idézzük KIRÁLY LÁSZLÓ erdőmérnök professzori útbaigazítását! „Először is megvizsgáljuk, hogy a rendelkezésre álló adatok kielégítik-e az egyenlőséget. Ha nem, akkor az adatokat – az ellentmondás megszüntetése céljából – korrigálni kell, a megbízhatóbb adatokat kisebb, a kevésbé megbízhatókat nagyobb mértékben, a földmérés által alkalmazott közelítő és szí-

gorú kiegyenlítő számítás módszereit, illetve elveit alkalmazva.”

Király László professzor mérlegegyenlőségei

De mit illik tudnunk a mérlegegyenlőségekről? *Erdőmérnöki tudományunknak* ezt a fejezetét KIRÁLY LÁSZLÓ dolgozta ki. Egy egész erdőmérnök-generáció tudhatná, vagy olvashatta volna – ha már az egyetemi előadásain nem lehetett jelen – BONDOR ANTAL szerkesztésében 1986-ban megjelent *Erdőrendezés* c. könyv egyik fő fejezetében, *Az erdőrendezés fejlesztésének lehetőségeiben*, az idevonatkozókat.

Arról van szó, hogy egy időszakra vonatkozóan az erdőállomány szerkezetének változásait, a változások minősítését hogyan kell *erdőmérnöki módon* elvégezni. „A vizsgálat célja a *jelenlegi* állapot kialakulásának jobb megértése és az *elmúlt* időszak változásainak megismerése, *gazdálkodásának bírálata*. A vizsgálat alapja *mérlegegyenlőségek* felállítása *területre, élőfakészletre*, és ha mód van rá, *törzsszámra*.”

„Elrettentésképpen” még jegyezzük meg, hogy mindhárom mérlegegyenlőséget, a „mindösszesen (skalárokkal)” felírtakat, tovább részletezhetjük, éspe-dig: „fafajcsoport-bontásban (vektorokkal), korosztálybontásban (vektorokkal), fafajcsoport-korosztály bontásban (mátrixokkal), egyéb bontásban, illetve mélyebb tagolással. (Vektoron számsor, mátrixon számtáblázat értendő.)”

Egy kis erdészettörténet. „Nincs új a nap alatt.” Szakmánkon belül korábban is volt nagy vita hazánk erdeinek élőfakészletéről, folyónövedékéről, na meg a kitermelhető fatérfogatokról. Annak idején éppen KIRÁLY LÁSZLÓ mérlegegyenlősége kapcsán kellett

megtudnunk, hogy „nem annyi az annyi”. És most megint idézzünk: „Az elmúlt 30 évre vonatkoztatva (1950-1980), az ismert országos adatokat behelyettesítve, számos ellentmondásra bukkanunk...” – írja KIRÁLY professzor. A fenti idézetben le is írja egy változatát az élőfakészlet korrigált mérlegegyenlőségeinek:

$$257 = 170 + 267 - 30 - 150$$

Befejezésül

Tehát az első lépést – már, mint az élőfakészletünk legvalószínűbb változásának ismeretét, magyarán a mérlegegyenlőség felírását – nem kerülhetjük meg. Ennek tisztázása után jöhet a részletes válasz, például a fent említett REKK-tanulmány állításaira. A jövőben úgy előzhetnénk meg ezeket az utólagos magyarázkodásokat, ha minden évben nyilvánosságra hoznánk legalább ezt a korrigált mérlegegyenlőséget, természetesen a hozzá tartozó szakszerű magyarázattal együtt.

Dr. Szélesy Miklós

Honlapjaink:

www.oec.hu

www.erdeszetilapok.hu

www.forestpress.hu

www.erdo.hu

www.mgszh.gov.hu